

DODATEK

*Části z prvního rukopisu „Svatebních scén“,
nepojaté do znění konečného*

SVATEBNÍ PRŮVOD

32 TAKTY Z PŮVODNÍHO ZNĚNÍ PRVNÍ SKLADBY

(navazovaly na takt 33)

This musical score is for a wedding procession, consisting of 32 measures. It is written for piano in a key with one sharp (F#), likely D major or A minor. The tempo is marked 'Allegretto' (indicated by a small 'A' in a circle). The score is arranged in two systems, each with a grand staff (treble and bass clef). The melody is primarily in the right hand, featuring a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together. The left hand provides a steady accompaniment with eighth notes and chords. The key signature has one sharp (F#). The score is divided into two systems, each containing four staves. The first system covers measures 32-45, and the second system covers measures 46-59. The notation includes various musical symbols such as clefs, key signatures, note heads, stems, beams, and rests.

NÁČRTEK DRUHÉ SKLADBY

(NEDOKONČENO A V CYKLU NEPOUŽITO)

Handwritten musical score for piano, consisting of seven systems of two staves each. The notation is in 2/4 time and features a key signature of four flats (B-flat, E-flat, A-flat, D-flat). The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings. The first system includes sixteenth-note triplets marked with a '6' above the notes. The piece concludes with a final cadence in the seventh system.

VYDAVATELSKÁ ZPRÁVA

Zásadou, která řídí toto první souborné vydání klavírního díla Bedřicha Smetany, je, aby byl konečně publikován hudební text Smetanových skladeb bez jakýchkoliv cizích zásahů. Společnost Bedřicha Smetany i redakce této sbírky opírá se o normu platnou pro kritická vydání a hodlá v tomto edičním souboru vydati Smetanovo klavírní dílo tak, jak vyšlo ze Smetanovy ruky buď v rukopise, nebo v prvotisku za života autora. Souborné vydání nebude přinášeti úprav textu Smetanova a nebude se také opírat o edice pořízené po Smetanově smrti, v nichž upravovatelské zásahy jsou podstatné a pravidelně i násilné. Proto podkladem vydání bude zásadně Smetanův rukopis, případně prvotisk skladby, o němž se ví, nebo o němž lze předpokládati, že byl Smetanou revidován a schválen. Vyskytuje se však několik skladeb, jejichž originální znění neznáme a jejichž originál se ztratil v čase, kdy bylo po smrti Smetanově pořízeno vydání skladby. Je to především několik skladeb ze souboru třinácti sešitů „Pozůstalých skladeb Bedřicha Smetany“, vydaných Uměleckou besedou v letech 1903—12. Skladby zde byly vydány vesměs v úpravě a ta byla pronikavá, podstatně proměňujíc tvářnost originálu. Pokud jsou rukopisy uchovány, bude proveden úplný návrat k textu Smetanovu. Pokud se původní předlohy ztratily, bude nutno provést přetisk prvního vydání, třebaže vydavatelé jsou přesvědčeni o jeho malé autenticitě. Každé dílo Smetanovo bude v tomto souborném vydání provázeno komentářem, který upozorní na všechny okolnosti a podrobnosti, týkající se každé jednotlivé skladby, zejména na odlišnosti mezi dvěma dochovanými rukopisy, nebo mezi originálem a prvním tiskem.

Souborné vydání zachová originální intonaci, rytmiku, dynamiku, frázování, pedalisování i prstoklady Smetanovy. Zásadně se však od předloh tím, že v plném znění přinese všechna místa, která v rukopise autor označil jen mechanickým opakovacím znamením, a dále tím, že opraví samozřejmé chyby a písářská nedopatření. Poněvadž grafická úprava tohoto vydání dbá na vzhled celé edice, nebude vždy zachován grafický obrazec notopisu Smetanova. Proto v komentáři vesměs bude uvedeno, v čem se obrazec nového tisku liší od obrazce rukopisu. Komentáře obsáhnou především popisy rukopisu a bibliografické údaje o edicích a hlavní literatuře, upozorní na odlišnosti textové a všechny podrobnosti, kterých musilo být dbáno při edici. Úvodní stati každého svazku podají nejnutnější údaje o genezi skladeb a jejich osudech.

Pomocné číslování taktů, sloužící k orientaci, je v tomto vydání provedeno tak, že za takt je pokládán každý úsek skladby ohraničený taktovou čarou, tedy i předtaktí. Je tedy číslováním pomocným a vychází z grafického obrazu skladby, nepočítajíc pochopitelně repetice. Proto u skladeb, kde repetice má dvojí závěr, jsou takty primy i secundy volty počítány jako takty samostatné, aniž jsou připočítávány takty opakovaných period.

BAGATELY A IMPROMPTUS

Rukopis:

Sešit notového papíru 24×34 cm, 8 dvojlistů do sebe vložených, popsán inkoustem. Na první straně nápis: „Ouverture pour le piano á quatre mains. Pilsen im Oktober 1842.“ Str. 2—21 obsahuje rukopis Ouvertury c-moll, kterou v kaligrafickém opise Smetana věnoval Kateřině Kolářové. První a poslední strana sešitu popsána různými jmény perem i tužkou (2krát Katharina Kolář, 4krát Katharina), kresbičkami písmen (20krát písmeno K), ornamentů, listů, mapovými kresbami, dále dětskými podpisy mladých Thunů (Felix Thun, Sita Thun, Anton Thun s datem 30. 9. 1844); na poslední straně řada jmen z hudební historie a poznámky o pojmenování not s dvojitou posuvkou. (× = isis, bb = eses.)

„Bagately a impromptus“ počínají na str. 22, kde u titulu cyklu je datum: „Bonrepos den 20. t. Juli 1844“. Zabírají celkem str. 22—29. Dvě další strany sešitu jsou prázdné. Originál je čistopis, podrobně vypracovaný, s několika nepatrnými opravami a rasurami. Číslo I., II., III. a VII. mají nad titulkem tužkový přípis římské číslice, číslo VII. je označeno IV., zřejmě pozdější rukou skladatelovou. Kromě toho jsou čísla I, III a VII u názvů zatržena modrou, čísla IV, V a VI červenou a číslo II modrou i červenou tužkou. Rukopis je uložen ve Smetanově museu v Praze pod značkou 5105 Tr. XIV/10.

Jiný rukopis díla není znám, pouze K. Hoffmeister (B. Smetana, Zlatoroh 1915, str. 9) mluví o dvou sešitcích klavírních „Bagatelles et impromptus“. Smetana sám neuvedl tento cyklus v žádném ze svých seznamů skladeb, nikdo o tomto díle nevěděl, teprve Ladislav Dolanský je objevil v r. 1903 při prohlížení Smetanovy pozůstalosti a podal o něm zprávu v souborném pojednání dne 1. V. 1903 v Politik. Ve stručné zmínce zprávu opakoval Dalibor 1903 dvojčíslo 21/22 z 9. V. 1903 str. 161.

Dosavadní vydání:

I. „Z pozůstalých skladeb Bedřicha Smetany, II. sešit. K tisku upravil Jindřich Kaàn z Albestů, Praha. Péčí Družstva citelů Smetanových, nákladem Umělecké Besedy 1903, str. 19.“ — Na obálce vysvětlující poznámka L(adislava) D(olanského): „Bagatelles et impromptus tvoří souvislý celek, v němž líčí se poměr Smetanův ke Kateřině Kolářové, pozdější choti Mistrově. Složeny byly r. 1844 (jsou datovány z 10. července 1844) na zámku Bonrepos u Nových Benátek, kdež Smetana v té době se zdržoval, jsa hudebním učitelem hrab. Leop. Thuna. Skladby tyto nebyly dosud vůbec známy a nejsou uvedeny v Teigově komentovaném katalogu. Znaménka přednesu a označení prstů v originále většinou chybějí a byla doplněna upravovatelem J. z Kaànů“.

II. Bedřich Smetana: Bagatelles et impromptus (1844), Hudební Matice Umělecké Besedy 1923, str. 19.

III. Bedřich Smetana: Výbor klavírních skladeb. Revidoval a poznámkami opatřil Dr. V. Štěpán. Mojmír Urbánek, Praha 1923. Tři svazky. V prvním svazku skladby první (Nevinnost, str. 1—2) a sedmá (Láska, str. 3—4), ve druhém svazku skladba šestá (Pohádka, str. 1—4).

Literatura:

„Bagatelles et impromptus, román Smetanova mláď. Památník Smetanův, Dalibor 1909, str. 245-9.“ Přetisk stati z Památníku Smetanova v knize „Smetaniana“ I., Praha 1923, str. 190-200.

B. Smetana, I. Zlatoroh, XXIV. až XXVII. (1924, str. 68-9).

K. Hoffmeister: „Z pozůstalých skladeb B. Smetany“, Hud. revue II., 1909, str. 229.

E. Axman: „Smetanovy skladby klavírní“. Smetana IX., 1919, str. 22—23.

Vydavatelské poznámky.

Předlohou vydavatelskou je Smetanův rukopisný originál. Vydání se od rukopisu liší v těchto po-
drobnostech:

1. *Názvy jednotlivých skladeb* jsou v originálu psány francouzsky. Vydání uvádí pouze překlad názvů, a to: I. L'innocence — Nevinnost. II. L'abbattement — Sklíčenost. III. Idylle — Idyla. IV. Le désir — Touha. V. La joie — Radost. VI. Le conte — Pohádka. VII. L'amour — Láska. VIII. La discorde — Nesvár.

2. *Grafická úprava* podává na několika místech přepis v jiném tvaru, než jak je zapsáno v originálu. Změny tohoto druhu jsou: Ve 2. čísle u taktu 2, 6, 10, 14, 18, 22, kde zápisový tvar vyhlíží takto:

a analogicky. — V témže čísle, takt 4 je v originálu zapsán

Vydání upravuje analogicky podle taktů 8, 12, 16, 20 originálu, kde frázovací jednotka je zachována. — Takt 20, levá ruka: Druhá a třetí osmina v houslovém klíči; vydání překládá noty A, Ais do basového klíče, takže linie hlasu vyniká zřetelněji. — Takt 40 v originálu:

Třetí číslo, takt 32: levá ruka: poslední dvě noty jsou v originálu zapsány na horní osnově v houslovém

klíči s poznámkou Loco. — Čtvrté číslo, levá ruka psána

pravá ruka v taktu 9—16, noty psány hlavičkami dolů. — Osmé číslo, pravá ruka takt 27: poslední osmina psána v originálu v basovém klíči. Poně-
vadž tvoří souvislou frázi s počátkem následujícího taktu, přepsána zde do houslového klíče. — 47. takt pravá ruka: čtvrtá osmička originálu psána na spodní lince. — 48. takt: levá ruka, šestá osmička psána v originálu na horní osnově.

3. Vydavatelské úpravy textu:

I. číslo: Takt 33—34 v originálu chybí oblouček nad vrchním hlasem v pravé ruce. V tisku přidán analogicky podle taktu 15—16. Oblouček v pravé ruce u spodního hlasu v originálu váže pouze noty taktu 33 a nepočíná u noty G v taktu předchozím. V tisku upraveno analogicky podle taktu 14—16, poněvadž tato odchylka v originálu je mechanické psací povahy. Poslední dva takty skladby jsou totiž v rukopise na novém řádku.

II. číslo: Takt 9—16 v originálu nevypsán. První perioda t. j. takt 1—8 v originálu označen repeticí. — Takt 19: pravá ruka, poslední čtvrt, oblouček v originálu chybí. Zde dodáno analogicky podle taktu 3. — Takt 24, levá ruka, čtvrtá osmina: v originálu chybí křížek. — Takt 26, levá ruka, čtvrtá osmina: v originálu rasura, nota E v důsledku toho rozmazána a neurčitá. Proto skladatel nad notu napsal literu e. — Takt 29, pravá ruka, třetí čtvrt: v originálu chybí křížek před notou F. — Takt 26, 30, 34, 38, pravá ruka, třetí čtvrt: originál nemá odrážku před notou D. Tisk uvádí odrážku v zá-
vorce, rovněž v 38. taktu v levé ruce na poslední čtvrt. V originálu za posledním taktem napsáno „Fine“.

III. číslo: Takt 1—8 v originále označen jako repe-
tice, v důsledku toho není vypsán zvlášť. Po taktu 32 poznámka „Da capo“ a takt 1—8 není vypsán.

IV. číslo: 9. takt, pravá ruka, poslední osmina: v originálu chybí křížek před notou G.

V. číslo: Po taktu 28 poznámka „Da capo“, takt 28—36 není vypsán.

VI. číslo: V originálu chybí dynamické označení na počátku skladby. Tisk uvádí: pp, které vyplývá jako vhodný dynamický stupeň podle přednesového údaje skladby. Stejně označení mají i dřívější edice. V přednesové poznámce píše Smetana chybný tvar ed. Takty 14—20 v originálu nejsou vypsány, po

13. taktu poznámka „Da capo“.

VII. číslo: V taktu 18, 19 a 22, v originálu nad poslední osmičkou levé ruky připsáno tužkou >. V taktu 20 v levé ruce v akordu E-Gis-H — škrtnuta nota E tužkou. Jsou to jediné dodatečné připsky v celém rukopise.

VIII. číslo: 14. takt, levá ruka. Akord Gis-Dis-Fis-His v originále na místě rasurovaném, proto zápis rozmazán. Skladatel vypsal akord i literami, podobně v taktu 16, u prvního akordu levé ruky literami označuje střední noty E-G. — Takt 65: V originálu psáno „Semper“ (latinský tvar).

ŠEST CHARAKTERISTICKÝCH SKLADEB OP. 1.

Rukopisy:

I. Dva dvojlisty a jeden list notového papíru rozměru 25 × 31,5 cm, popsaný inkoustem jako čistopis. Nadpis „Characterstücke“. Na první straně a prvním dvouřádku začíná se skladba o 68 taktech, označená „Nr. 1“; má pozdější, ale nepříliš pozdní přípisek inkoustový: „Gehört nicht dazu.“ Stránky nejsou paginovány. Na str. 2 znovu přípisek „Characterstücke“ s pozdějším inkoustovým dodatkem: „Lisztovi věnované“. Skladba zde nemá názvu, chybí také označení metronomu. Na třetí straně na třech dvouřádcích dokončení skladby C-dur a na dvou dvouřádcích začátek skladby c-moll, zabírající stranu 4, 5 a 6 a první řádek str. 7. Druhý dvojlist označen „2 t. Bogen 5“. Sedmá strana má počátek skladby v G-dur, která až do svého 109. taktu pokračuje na str. 8. *Chybí 3. a 4. dvojlist.* (Str. 9—16.) Poslední list označený „Charakt. St. 5 t. B.(ogen) 17“ začíná taktem 126 poslední skladby a přináší zbývajících závěrečných 70 taktů. Rukopis je zřejmým čistopisem cyklu sedmi charakteristických skladeb, z nichž první Smetana z cyklu vyloučil. Z tohoto rukopisu, zachovaného ve Smetanově pozůstalosti (bohužel neúplně, pravděpodobně zásluhou některého z nesvědomitých citelů Smetanových) a uloženého nyní ve Smetanově museu pod č. 70/Tr. IX/2., byl zřejmě pořízen kaligrafický exemplář rukopisu, jež Smetana dne 23. III. 1848 poslal Fr. Lisztovi. Tento kaligrafický exemplář je proto *konečně platným rukopisem II.* Je to sešit 33 × 25 cm o 28 popsaných stranách a o 4 stranách obálky. Obálka má zelený nátisk štítku, představující bohatě vypracované mřížoví s udáním litografa: Steind. V. A. Richter. V oválu štítku Smetanovou rukou napsán titul:

À
Monsieur François Liszt,
VI Morceau caracteristiques
par
Frédéric Smetana
Oeuv. 1.

Rukou Lisztovou je jméno François přepsáno na Franz. Pod štítkem cizí rukou připsáno číslo 1789, značící ediční číslo nakladatelství Kistnerova. Vlastní notopis přináší první skladbu na str. 1—3. Titul její původní zněl: „Gretchen im Walde“. První slovo škrtnuto tužkou. Druhá skladba je psána na str. 4—9, třetí na str. 10—13, čtvrtá na str. 14—16 pátá na str. 17—22, šestá na str. 23—28. Ve velmi zřetelném čistopise jsou zcela nepatrné rasury, opravující podřadná mechanická přepsání. Pouze v poslední skladbě mezi takty 156-7 bylo vepsáno znění taktu 158, které Smetana hned při psaní přeškrtnal hustým pravidelným mřížkováním. Rukopis obsahuje mnoho tužkových poznámek, vepsaných rytcem při rozměřování skladby na plotny. — Tento rukopis, odeslaný Smetanou v březnu 1848, Liszt odevzdal kolem 10. prosince 1848 Juliu Kistnerovi, šéfu firmy Fr. Kistner, k vydání. Tisk díla dokončen 3. VII. 1851, na trh uvedeno 15. VII. 1851. Z archivu Kistnerovy firmy získalo tento rukopis Heyerovo hudebně historické museum v Kölnu. Ředitel tohoto musea Georg Kinsky podal o tomto rukopise zprávu v Hudební revui II. 1909 str. 417 až 419. Po likvidaci tohoto musea byl dán rukopis do berlínské aukce, kde byl zakoupen pro museum Bedřicha Smetany v Praze. Je uložen pod č. 5104/Tr. XIV/9.

Dosavadní vydání:

I. À Monsieur Franz Liszt. Six morceaux caracteristiques pour Piano par Fréd. Smetana. Oeuv. 1. Cah. I. Pr. 25 NGR, Cah. II. Pr. 25 NGR. Propriété de l'éditeur. Enregistré aux Archives de l'Union. Leipzig, chez Fr. Kistner 1789, 1790. — Oba sešity o 20 str. Titulní strana má text v rytém rámečku (rytec Fr. Krätzschmer) pásového ornamentu. Nototisk z ploten na str. 3—19. Dohotoveno 3. VII. 1851, vydáno 15. VII. téhož roku.
II. 6 charakteristických skladeb pro klavír na 2 ruce — 6 morceaux caracteristiques pour Piano a 2 mains par — složil B. Smetana op. 1. — Fr. A. Urbánek a synové, Praha, bez data (srpen 1891), č. edice

U 657, ryli a tiskli Engelmann a Mühlberg v Lipsku, 34 strany.

III. Přetisk vydání druhého, bez data.

IV. B. Smetana, Šest charakteristických skladeb op. 1, vydal K. J. Barvitijs. Lidové vydání v jednom svazku, č. edice B 542, kromě toho vydána každá skladba zvlášť (ed. čísla B 16, B 45, B 17, B 262, B 163, B 264), Praha 1920.

V. Bedřich Smetana: Výbor klavírních skladeb. Revidoval a poznámkami opatřil Dr. V. Štěpán. M. Urbánek Praha 1923. — Ve druhém svazku skladba třetí a šestá.

VI. B. Smetana: Album. Výběr z děl klavírních, tvorby symfonické, operní i komorní. (Fr. J. Kodl.) Fr. A. Urbánek. Bez data, č. ed. U 1664. Na str. 10—13. skladba čtvrtá.

Literatura:

Fr. Ulm, referát o prvním vydání, Bohemia, 11. a 12. XII. 1851, č. 194 a 195.

Fr. Pich: Referát o vydání Urbánkové, Dalibor XIV, 1892, str. 119.

Kniha „B. Smetana“, I. Zlatoroh XXIV až XXVII, str. 127—129.

Jos. Jiránek: O Smetanových klavírních skladbách a jeho klavírní hře, Praha 1932, str. 7.

Zmínky o tomto cyklu v každé smetanovské monografii, aniž je v nich vyjádřen samostatný postoj autorů k dílu.

Vydavatelské poznámky:

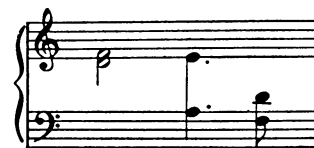
Předlohou vydavatelskou je exemplář rukopisu, dedikovaného Fr. Lisztovi a první vydání skladeb u fy Kistner v červenci 1851, o němž lze předpokládati, že bylo Smetanou korigováno. Vydání se od předloh liší v těchto podrobnostech:

1. *Názvy jednotlivých skladeb* jsou v rukopise i v prvotisku psány německy. Vydání uvádí pouze překlad názvů, a to: I.: Im Walde — V lese, II.: Erwachen — Vznikající vášně, III.: Das Schäfermädchen — Pastýřka, IV.: Die Sehnsucht — Touha, V.: Der Krieger — Válečník, VI.: Die Verzweiflung — Zoufalství.

2. *Grafická úprava* podává na několika místech přepis v jiném grafickém tvaru, než jak je zapsáno v rukopise i v prvním tisku, aniž byly ovšem smysl a znění originálu porušeny. Tyto změny jsou:

a) *V první skladbě*: První až třetí takt: pausy v horní místo ve spodní osnově. — Takt 7: pauza ve třetí době je v rukopise nahoře, v tisku dole. — Takt 16 a 18, levá ruka: spojovací linka mezi sousedícími osmičkami jde středem řádku, liché osmičky jsou pod linkou, sudé nad linkou. Totéž v taktech 30, v triolách taktu 31 a dalších. — Takt 18, střední hlas: nota H psána v rukopise i v tisku na dolní

osnově. — Takt 25: v rukopise i v tisku počáteční nota H spojena s počáteční notou příštího taktu (A) horním obloukem. — Takt 31 a další: triolové ligatury jsou nepravidelně psány buď jako horní, nebo dolní obloučky. Zde sjednoceno. — Takt 35 a další: tečky nad opakovanými notami v triole jsou v rukopise umísťovány nepravidelně buď nad nebo pod notami. — Takt 39: první tři čtvrti psány na basové osnově v rukopise i v tisku. Vydání proto upravuje i polohu spojovacích linek jednotlivých triol do stejného grafického obrazce, což je provedeno i v dalších taktech. — Takt 51: v rukopise i v tisku psáno:

Takt 54, 55, 57 a další takty až do konce, levá ruka: prodlevové C v rukopise i v tisku vždy pod linkou, spojující osmičky:

b) *Ve druhé skladbě*: Takt 94: poslední šestnáctka (nota H) v rukopise i v tisku psána na basové osnově. — Takt 101, od druhé poloviny taktu až po takt 105 v rukopisu i v prvotisku vše psáno na basové osnově. Zde rozděleno. — Takt 107, levá ruka: v rukopise psáno o oktávu níž a oktávovou čarou povýšeno. Vydání přidržuje se zápisu prvotisku. — Takt 109, pravá ruka psána v rukopise i v tisku o oktávu níž a povýšena oktávovou čarou. — Takt 150, pravá ruka, třetí doba: v rukopise nota F psána na basové osnově.

c) *Ve třetí skladbě*: Takt 4, levá ruka: poslední dvě osmičky v rukopise i v tisku psány tak, že první osmina je nad a druhá pod spojovací linkou. — Takt 7—8, 17—18: v rukopise psány jako sopranový hlas, v tisku jako altový. — Takt 9—13, pravá ruka: v rukopise noty hlavičkami dolů, v tisku nahoru. — Takt 24 a 28, pravá ruka: v rukopise noty hlavičkami nahoru, rovněž v 32. a 33. taktu. — Takt 31—32, levá ruka: v rukopise i v tisku 4—6 šestnáctina přechází do horní osnovy. Totéž u 3. a 4. šestnáctiny taktu 33. — Takt 34 a 38: v rukopise i v tisku poslední nota levé ruky na basové osnově. — Takt 39—52, levá ruka: první doba vesměs pod linkami, spojujícími šestnáctky. — Takt 57—59: rukopis i tisk vyzvedá v pravé ruce první, v levé ruce třetí šestnáctku každého půltaktu i graficky tím, že příslušná nota vychází ze spojovací dvojlinky izolovaně proti ostatním notám.

Takt 64—67, 71—74, psány analogicky taktům 57—59. — Takt 69 a další, pravá ruka: první nota každého půltaktu na horní osnově, vše ostatní na spodní. — Takt 94, levá ruka, druhá čtvrt: E—Gis, takt 96 a 98, v téže poloze Eis—Gis, v rukopise i v tisku psány jako akord. — Takt 105—114: obdobně jako u taktu 4, 7, 8. — Takt 115—138, levá ruka, v rukopise analogicky ukázce 6.

d) *Ve čtvrté skladbě*: Takt 1—34: hlavní melodický hlas v rukopise i v tisku psán důsledně jako hlas sopránový. — Takt 34: střední melodie v rukopise i v tisku pouze v horní osnově. — 50—63 takt: rukopis i tisk uvádí u dvouhlasých partií pausy pro každý z hlasů, i když jsou psány v těsné poloze. Tím se stává, že dvaatřicetinná pausová znamení navzájem splývají. Vydání ponechává pausy, jak jsou psány, pouze v případech, kdy se hlasy rozestupují. V těsné poloze zůstává jednopausové znamení pro obě hlasové linie. — Takt 52, levá ruka: první dvě noty psány v rukopise i v tisku na horní osnově. — Takt 53, pravá ruka: druhá nota v rukopise i v tisku psána na basové osnově. — Takty 57—58 jsou v rukopise odděleny dvojitou čarou taktovou. — Takt 68, levá ruka: poslední osminy v rukopise i v tisku psány první hlavičkami nahoru, druhá dolů; obdobně v taktu 70.

e) *V páté skladbě*: Takt 1 a 2, pravá ruka, třetí čtvrt: akordy Fis-H-D v rukopise i v tisku na basové osnově. — Takt 78, střed. hlas, poslední osmina: v rukopise i v tisku má spodní notu na basové osnově. — Takt 86, arpeggio v tisku spojitě, v rukopise psáno ke každé ruce zvlášť. — Takt 95, pravá ruka: v rukopise i v tisku na dolní osnově.

f) *V šesté skladbě*: Takt 2, pravá ruka: třetí šestnáctka v rukopise i v tisku na basové osnově. Rovněž v taktech 5, 6, 7, 13, 33, 35, 38, 80—82, 84—86, 187 a 188 jsou analogické případy u třetí, čtvrté či poslední šestnáctky. — Takty 5—7, 9—11, 13, 38, 84—86, levá ruka: v rukopise i v tisku důsledně se udržují šestnáctkové spojovací linky pod notami. — 8. takt, levá ruka: v rukopise i v tisku třetí a čtvrtá šestnáctka na basové osnově, totéž v taktu 9, 12, 13, 87. — Takt 15 a 17, pravá ruka, druhá polovina taktu: v rukopise i tisku notována ve správné poloze; totéž v taktech 92, 94, 96. — Takt 34, pravá ruka: třetí a čtvrtá nota v rukopise i v tisku na

horní osnově. — Takt 40: obě pausová znamení na spodní lince v rukopise i v tisku. — Takt 79, levá ruka: v rukopise i v tisku na horní osnově. — Takt 124 a 125, levá ruka: vesměs psána osmička nad linkou, šestnáctka pod linkou. — Takt 129, vstupní oktáva v tisku psána hlavičkou dolů, v rukopise obráceně.

3. Vydavatelské úpravy textu.

a) *První skladba*. První takt: v rukopise označení C, v tisku C. Ponecháno znění prvotisku. — Takt 2: rukopis i tisk psáno Cánone. — Takt 11 a 12: v rukopise chybějí půlové pausy. Upraveno podle tisku. — Takt 14, levá ruka, střední hlas: u not C—H rukopis nemá oblouček. Upraveno podle tisku. — Takt 14—17, 31, 55—65, rukopis označuje změnu rukou pouze s. d. K tomu se vztahuje poznámka na konci první stránky rukopisu: „Anmerkung: d. bedeutet die rechte Hand, s die linke, sowohl auf einzelnen Noten als auch für längere Frasen. Die Haltetöne sind, wie bekannt, mittels des Pedals zu nehmen.“ Tisk označuje změny rukou obvyklým m. d., m. s. — Takt 19: v rukopise chybí celotaktová pauza, kterou tisk má. — Takt 21: v rukopise chybějí pausy ve středních hlasech, které tisk má. — Takt 25—26: vidlice decrescenda pouze v rukopise, v tisku chybí. Zde ponecháno. — Takt 28: v rukopise v třetí osmině pravé ruky tečka nad notou. Asi omyl, protože ani tisk, ani analogické místo v příštím taktu tečky nemá. — Takt 28—29: frazovací oblouk spojuje dvoudobé A s notou o oktávu nižší v 29. taktu. Zde podle tisku. — Takt 29: v rukopise vidlicové crescendo počíná už po páté osmičkové době. Zde podle tisku. — Takt 34, 38, 46, 64: oktavové povýšení při ukončení má v rukopise i v tisku pravidelně poznámku: „loco“. Zde poznámka odpadá, protože dnešní praxe je v tom samozřejmá. — Takt 35, první čtvrt pravé ruky: triola na notě A nemá v tisku tečky. V rukopise jsou tečky umístěny nepravdělně a nezřetelně. Zde uvedeny analogicky podle dalších míst. U druhé čtvrti chybějí v rukopise i v tisku. Zde uvedeny podle prvního rukopisu skladby. V dalších taktech tisku tečky chybějí, chybějí i v rukopise v taktech 37 a 38. V taktu 38 na poslední čtvrti jsou v tisku i v rukopise u středního, nikoliv vrchního hlasu. — Takt 45—46: vidlice decrescenda podle rukopisu. V prvotisku pouze u poslední trioly v taktu 45. — Takt 45, v rukopise i v tisku přebytná předzážka u noty D v poslední čtvrtce. — Takt 49, v rukopise i v tisku chybí pauza středního hlasu. — Takt 57 v rukopise i v tisku prstoklad Smetanův. — Takt 64, levá ruka třetí doba v rukopise i v tisku psána

b) *Druhá skladba*: 8. takt, pravá ruka, první akord: v rukopise chybí posuvka. — Takt 12: pravá ruka, první akord, chybí odrážka před C. — Od taktu 17 chybějí nad akordy v rukopise i v tisku akcenty. — Takt 17 pravá ruka: v rukopise tečka na notové lince, jako by tu byl záměr psát notu Es. — Od taktu 16 chybějí v rukopise i v tisku obloučky u pasáží. — Takt 28, v rukopise pouze dim. bez prolongace na celý takt a na takt následující. — Takt 30—32 a poté dále ve skladbě: v rukopise změna ruky je označena pouze písmeny d. a s. — Takt 32—33: rukopis označuje basové noty akcentem klínkovým, tisk pouze tečkou. — Takt 39—40 v rukopise frazovací oblouky vedou k první nejhlubší notě následujícího taktu, v tisku nikoliv. — Takt 46: v rukopise chybí poznámka m. s., která je v tisku. — Takt 47: střední hlas v rukopise psán na první šestnáctku jako tercie Es-G; zřejmě písářský omyl. — Takt 49: v rukopise spojovací oblouk frazovací sahá pouze k prvním dvěma notám. — Takt 58 levá ruka: v tisku u Cis psáno „loco“. — Takt 59 v rukopise rasura; pasáž původně počínala tónem Gis. — Takt 91, levá ruka: v rukopise chybí odrážka u první osminy (v tisku je); u téže noty v rukopise akcent klínkem, v tisku tečkou. — Takt 92 a 93 levá ruka první doba: v tisku vynechán akcentující klínek, který je v rukopise. — Takt 93: u konce povyšující oktávové čáry v rukopise i v tisku psáno „loco“. — Takt 96 v rukopise frazovací oblouk přes celý takt končí u basového As příštího taktu. — Takt 100: klínkový akcent na první době pouze v rukopise. — Takt 111 pravá ruka: u pasáže připsána poznámka „loco“. — Takt 117 pravá ruka druhý akord: v tisku chybí klínkový akcent, který je v rukopise. — Takt 118, první doba: v rukopise chybí posuvka b. — Takt 123 pravá ruka, druhý akord: v rukopise chybí odrážka u A a křížek před Fis (v tisku je obě). — Takt 128, pravá ruka: první akord v tisku o oktávu níž a povýšen oktávovou čarou. U druhého akordu v tisku poznámka „loco“. Stejná poznámka u druhého akordu pravé ruky v taktech 132 a 133. — Takt 134 levá ruka, třetí osmička: v rukopise nadbytečná odrážka v akordu u noty H. — Takt 137 v rukopise vidlicové znamení decrescenda přesahuje až přes první dobu příštího taktu. — Takt 138, levá ruka, třetí doba: v rukopise chybí v akordu odrážka u noty H. — Takt 148: u obou akordů v rukopise akcenty klínkové, v tisku pouze tečka u pravé ruky.

c) *Třetí skladba*. Poznámka o pedálu zní v originále i v tisku: „Das Pedal ist an den wichtigsten Stellen bezeichnet; sonst bleibt es dem Geschmack des Spielenden überlassen.“ — První takt: v rukopise se začíná

oblouk, vázající další takty, už u první noty. Zde podle tisku. — Od 13. taktu v rukopise i v tisku přestávají v levé ruce frazovací oblouky nad celým taktem, což trvá až do konce prima volty. — Takt 17. pravá ruka, první doba: v tisku chybí klínkový akcent, který je v rukopise a který je i na analogickém místě v taktu 8. — Takt 20: Rallentando v rukopise se vztahuje až na konec 22. taktu; v tisku není v taktech 21—22 poznamenáno. — Takt 23, pravá ruka, první doba: v rukopise klínkový akcent, v tisku pouze tečka. — Takt 26 levá ruka: v rukopise oblouk sahá až k první notě dalšího taktu. — Takt 27 levá ruka: v rukopise chybí spojovací oblouk stejně jako v taktu 28. V tisku chybí pouze v taktu 27. Zde opraveno. — Takt 30. levá ruka: Oblouk sahá až k první notě dalšího taktu. — Takt 54. pravá ruka: v tisku poznámka „loco“. — Takt 59: v rukopise vidlicové znamení crescendo z taktu předchozího sahá až k prvním dvěma šestnáctkám. V tisku není provedeno, ponechává takt 59 v tisku počíná na novém řádku. — Od taktu 63. až 68. má rukopis celou řadu odrážek u not F, C, H, ač většina z nich je zbytečná. Tisk je proto také nemá. — Takt 69. v rukopise je označen repeticí a kromě toho poznámkou „2 fois“. V tisku je tento takt opakován. — Takt 90 a 92, levá ruka, první doba: v rukopise je akcent klínkový, v tisku pouze tečka. — Takt 121 pravá ruka, druhá čtvrt; v rukopise klínkový akcent, tisk bez akcentu. Takt 125 pravá ruka, druhá čtvrt: v rukopise klínkový akcent, tisk má pouze tečku. Totéž v taktu 129. — Takty 152 a 153 v tisku u druhé osminky pravé ruky poznámka „Loco“.

d) *Čtvrtá skladba*. Takt 4, levá ruka: v rukopise chybí u první čtvrti odrážka. V tisku je provedena. — Takt 8, levá ruka: v rukopise oblouk nad posledními dvěma čtvrtěmi se vztahuje až k notě D v příštím taktu. — Takt 16, levá ruka: Frazovací oblouk až k první notě příštího taktu, totéž ve třech taktech následujících. V tisku oblouk je proveden v rozměru taktu. Obdobně v taktech 40, 41, 43, 46—48. — Takt 34—37: označení rukou v rukopise pouze písmeny D a S. — Takt 36 levá ruka: v rukopise chybí odrážka u první noty. — Takt 41 až 42 levá ruka: v rukopise chybějí klínky u druhé a třetí noty. V tisku jsou. Obdobně v taktu 47. — Takt 44, pravá ruka: v rukopise chybí oblouček, spojující poslední notu (B) s první notou příštího taktu (Es). — Takt 56, pravá ruka: u poslední doby v rukopise i v tisku psáno „loco“. — V tisku poslední oktáva má odrážku, která v rukopise chybí. — Takt 62, pravá ruka: u šestého akordu v rukopise i v tisku psáno „Loco“. Šestý a sedmý akord jsou v rukopise

bez klínkového akcentu, který v tisku je. — Takt 63, pravá ruka: v rukopise první čtyři akordy nemají klínkové akcenty, které jsou v tisku. — Takt 74 až 75: diminuendo v tisku není rozvedeno na další dva takty jako v rukopise. Totéž u rallentanda v taktech 80—81. — Takt 80, levá ruka: v rukopise i v tisku psáno

V tisku chybějí tečky na prvních dvou notách.

e) *Pátá skladba*. Druhý takt: v rukopise i v tisku v přednesových poznámkách píše Smetana „ed“ místo správného tvaru. Rovněž v taktu 41. — Takt 8. třetí doba a takt 13 první doba: dynamická poznámka sf v rukopise i v tisku u obou rukou. — Takt 9, střední hlas, čtvrtá osmina: v rukopise chybí odrážka před notou G. — Takt 12, pravá ruka: v rukopise crescendová vidlice přes půl taktu, v tisku pouze tři osminy; levá ruka: v rukopise vidlice crescendo až k taktu následujícímu. — Takt 13, levá ruka, poslední akord: v rukopise odrážka u horní noty G. — Takt 14—15, pravá ruka: v rukopise vidlice crescendo až do konce taktu. — Takt 16, levá ruka, třetí akord: v rukopise chybí klínkový akcent. — Takt 17, levá ruka, předposlední osminka: v rukopise není křížek před G. — Takt 26, pravá ruka: v rukopise vidlice crescendo až do konce taktu. — Takt 28, levá ruka: v tisku vidlice crescendo teprve od druhé osminy. — Takt 29, levá ruka, poslední akord: v rukopise bez klínkového akcentu. — Takt 32, levá ruka: v rukopise chybějí klínkové akcenty u všech akordů. V tisku jsou. — Takt 40, pravá ruka, poslední akord: v levé ruce v rukopise odrážka u noty F; všechny akordy v rukopise mají klínkové akcenty, v tisku jsou však vynechány. — Takt 41—42, spodní řádek: akordy pravé ruky jsou v rukopise označeny akcenty klínkovými, v tisku pouze tečkami. — Takt 41: vidlice crescendo se začíná v rukopise u poslední doby a sahá do druhé doby příštího taktu. V tisku se toto znamení začíná teprve v taktu 42. — Takt 43, pravá ruka: vidlice crescendo přesahuje v rukopise z předchozího taktu přes celou čtvrt. — Takt 47, pravá ruka, čtvrtá doba: v rukopise i v tisku chybí odrážka u noty A, zřejmě písarským nedopatřením. — Takt 51: Rallentando je v rukopise rozvedeno do příštího taktu, v tisku ne. — Takt 53: v rukopise i v tisku u prvních not poznámka „Loco“. — Takt 57, pravá ruka, třetí doba: v tisku nadbytečná předrážka před notou A. — Takt 58, pravá ruka, druhá doba: v rukopise i v tisku u obou B předrážky. —

Takt 64, pravá ruka: v tisku poznámka „Loco“. — Takt 68: v rukopise i v tisku chybí číslice 5, označení kvintoly. — Takt 70, levá ruka: klínkové akcenty jsou pouze v rukopise, v tisku se takt začíná novou řádkou. Smetana zřejmě počítal, aby bylo hráno *simile*. — Takt 77: v rukopise předznamenání ff u obou linek. V tisku pouze jedno předznamenání. — Takt 78: poznámka *ritenuto* v rukopise rozvedena na celý takt, v tisku ne. — Takt 89: vidlice *decrescenda* v rukopise až od druhé čtvrti.

f) *Šestá skladba*. Takt 4, levá ruka: v rukopise chybí oblouček. — Takt 20, pravá ruka: poznámka „Loco“; v rukopise chybí odrážka před notou C. — Takt 22: v rukopise dynamická poznámka u každého akordu zvlášť, v tisku pouze jedno předznamenání. — Takt 23, pravá ruka: v tisku poznámka „Loco“. Rovněž v taktu 89, 185. — Takt 30: v rukopise i v tisku chybí údaj a tempo, který po předchozím *ritardandu* je zcela nutný. — Takt 34, druhá polovina: v tisku chybějí obloučky, které v rukopise jsou. — Takt 46: v rukopise i v tisku chybí číslice 3 nad triolou. — Takt 52, levá ruka: rukopis nemá klínkové akcenty, které jsou v tisku. — Takt 98: v rukopise je povýšena o oktávu pouze druhá polovina taktu, kdežto v tisku takt celý. — Takt 119, pravá ruka: v tisku chybí odrážka před notou A. — Takt 127 psán

Takt 128—131: označování rukou v rukopise francouzsky, t. j. m. d., m. g. V tisku místo g. psáno s. — Takt 130: Oktávový úder nemá v tisku akcent >. — Takt 128—129: v tisku je u 128. taktu vynechána crescendová vidlice, která se podle rukopisu vztahuje na oba takty. — Takt 130, 131, 134, 135: u druhého Cis chybí v rukopise křížek. — Takt 142, 153, 155, 158, 169, 172, 173, 176, 177, 180, 181, 184, 185: u druhého Fis v rukopise chybí křížek. — Takt 145, 157, 163: u druhého H chybí odrážka. — Takt 155: v rukopise psána oktáva nejen v levé ruce, nýbrž i v pravé. Je to zřejmě písarský omyl, který zůstal neopraven. — Takt 174 a 182: v rukopise chybí předrážka u druhého Es. — Takt 188, pravá ruka, poslední akord: chybí nota B, která je v tisku. — Takt 189, 190, pravá ruka: dvaatřicetkové akordy nemají v rukopise klínkové akcenty. — Na konec skladby v rukopise i v tisku poznámka „Fine“.

SVATEBNÍ SCÉNY

Rukopisy.

I. Dvojlist notového papíru 31 × 24,5 cm. Vypracovaná skizza, psaná perem. První strana, první skladba, liší se kromě malých drobností vsunutým taktem za taktem 17, dále odlišným zápisem taktů 26—27, které znějí takto:

Po pochodu následuje 32 taktů pokračování, v konečné skladbě nevyužitého (tyto 32 takty viz v dodatku na str. 99).

Druhá strana: na prvním systému načrtnuty čtyři takty tria, odpovídající triu konečnému melodickým hlasem. Odlišuje se pouze průvod levé ruky. Tyto čtyři takty přeškrtnuty. Na novém řádku následuje trio, které po devátém taktu je přerušeno poznámkou: „etc. 4 T.“ Následuje první takt pochodu, poté poznámka: „1. Theil ganz — Coda“. Zde nejprve dva takty přeškrtnuty a poté Coda až do konce. Na téže stránce jako č. 2 úryvek o 16 a půl taktu, kde 13. takt po první čtvrti má poznámku „etc. 4 T“. Skladba není dokončena, poslední půltakt se začíná na nové řádce, která je dále prázdná. Znění náčrtku viz v dodatku na str. 100.

Třetí strana: na šesti a půl řádku druhá skladba, takty 59 a 62 označeny jako repetice. Na posledním řádku počíná třetí skladba a pokračuje na čtvrté straně. Takty 45—48, 61—68, 103—106 označeny jako repetice. Takt 93 psán pouze pro pravou ruku a poznamenáno po něm „etc 9 T.“ Za taktem 127 poznámka: „Der Ball“. „Ball“ škrtnuto a nahrazeno „Tanz“. Za taktem 151 poznámka: „6 T“. Takt 162—169 repetován s prima a secunda voltou, na kterou naváže takt 179 a transposice do As-dur. Pouze pravá ruka má vypsán takt 180. — Rukopis je vypracován v notách, nikoliv v poznámkách. Pouze u první skladby je připsáno „Modto“. Z pozdější doby jsou inkoustové přípisky Smetanovy. Nadpis: „Zur Erinnerung der Comtesse Marie Thun bei ihrer Vermählung mit dem Baron Aehrenthal“. U první skladby: „Marche“. U druhé: „Liebesszene docela v českém slohu (883 úsudek)“, u třetí „Hochzeit“. Odlišnosti od konečného rukopisu kromě uvedených míst se týkají neúplného vypsání akordů, vynechání předznamenání a předne-

sových podrobností, označení ./ atd., aniž podstatně mění tvářnost skladby.

Tento rukopis ze Smetanovy pozůstalosti je uložen ve Smetanově museu pod číslem 45/Tr VIII/11. Smetana jej zaznamenává ve svém seznamu z r. 1857 mezi skladbami neopusovanými. Uvádí jej jako č. 3. „3 Hochzeitstücke der Baronin Maria Aehrenthal gew. 1847.“ — V seznamu z r. 1875 jako třetí číslo ve skupině klavírní tvorby jsou zapísány: „Tři kusi pod jmenem: Hochzeitstücke pro žakyni moji comtessku Marie Thun při její svatbě s baronem Aehrenthalem 1847.“

II. Dedikační exemplář o 8 listech, 33,5 × 26 cm. Paginovány stránky 2—12 (správně 3—13), nestránkována stránka 1, 2 a tři poslední.

Titulní list a záhlaví každé skladby je opatřeno perokresbami Františka Kolára. Titulní list má kresbu: Po stranách dva arkýřové výčnělky, bohatě zdobené květy a listovím. Uprostřed v květinové dekoraci lyra a tři amoretí. V květném kalichu levé dekorace muž pozvedající číši, naproti dívka plácící a konejšená matkou. Text na titulním listě zní:

*Hochzeitszenen
der*

*Hochgeborenen Frau Frau
Marie Baronin von Aehrenthal
geborenen Gräfin von Thun-*

*Hohenstein
ehrfurchtsvoll gewidmet
von*

Friedrich Smetana.

Ostatní kresby reprodukovány v předmluvě tohoto vydání. Titulní kresba signována iniciálou kreslířova jména K. (v pravém sloupci v posledním lianovitém výběžku). První titulní kresba má podpis Kolar v levém spodním rohu, třetí v pravém spodním rohu. Druhá kresba podpisu nemá.

Vlastní rukopis skladby je kaligrafický, je vypracován do všech podrobností. Papír je ručně linkován, skladba první zabírá tři, druhá dvě, poslední šest stran. Tento rukopis je uložen ve Smetanově museu s inv. číslem 208/Tr XI/2. Byl získán ze soukromého majetku, kam se dostal s notami po baronce Aehrenthalové.

Dosavadní vydání:

I. Hochzeitsszenen für Piano zu 2 Händen von Friedrich Smetana 1847.

Svatební obrázky pro piano na dvě ruce od Bedřicha Smetany 1847.

1. Der Hochzeitszug 2. Das Brautpaar

1. Svatební průvod 2. Snoubenci

3. Das Hochzeitsfest. Verlag

3. Svatební veselí. Nakladatelství

Ed. Bote & C. Bock Berlin 1898. Pr. M. 3.

16 stran.

Vydavatel, zejména pak upravovatel hudebního textu není uveden, ač úpravy jsou podstatné.

II. B. Smetana: Svatební scény. Tři obrázky. (1. Svatební průvod. 2. Snoubenci. 3. Svatební veselí.) Vydal Karel J. Barvitijs (Ed. č. 1155). Bez data.

III. Svatební scény pro piano na dvě ruce. Složil Bedřich Smetana: S kresbami Františka Kolára (1849). 1. Svatební průvod. 2. Ženich a nevěsta. 3. Svatební veselí. Tanec. Praha 1924. Hudební Matice Umělecké Besedy (ed. č. 320). S českým, německým, francouzským, anglickým a italským doslovem. Stran 16.

IV. Hochzeitszenen / Scènes nuptiales / Wedding Scenes. Úprava pro salonní orchestr, instrumentoval E. Haensch. Vydal 1923 A. J. Benjamin, Hamburg. (Ed. č. 7557.)

V. „Ženich a nevěsta“, „Hudební chvilka“ I. ročník č. 1. Hud. příloha „Národního osvobození“ ze dne 25. II. 1928.

Literatura. Zlatoroh. I. díl 1924, strana 134. Vydavatelské poznámky.

Předlohou vydavatelskou je kaligrafický rukopis Smetanův, opatřený kresbami Fr. Kolára. Vydání se od předlohy liší v těchto podrobnostech:

1. *Názvy skladeb* jsou v rukopise uvedeny pouze německy. Vydání uvádí překlad názvů a to: Titul cyklu: Die Hochzeitszenen / Svatební scény. První skladba: Der Hochzeitszug / Svatební průvod. Druhá skladba: Das Brautpaar / Ženich a nevěsta. Třetí skladba: Das Hochzeitsfest. Der Tanz. / Svatební veselí. Tanec.

2. *Grafická úprava textu* podává na několika místech přepis textu v jiném grafickém tvaru, než jaký podává rukopis, aniž by ovšem smysl a znění originálu bylo porušeno. Tyto změny jsou:

a) *V první skladbě*: Takt 41 pravá ruka; poslední nota psána v rukopise hlavičkou nahoru.

b) *Ve druhé skladbě*: Takt 4, levá ruka, poslední doba: psána s první notou pod a s druhou nad spojovací čarou. Obdobně první doba levé ruky v taktu 5., 20., 24., 29., poslední doba levé ruky v taktu 28., druhá doba levé ruky v taktu 24. — Takt 10, levá ruka, druhá osmina: C-Es psáno na basové osnově. — Takt 20, v rukopise druhá čtvrt levé ruky, psáno obdobně, takt 31, první čtvrt. — Takt 23, levá

ruka, druhá osmina v rukopise G-B-F, takže v pravé ruce není oktáva. — Takt 36, 38, 40, levá ruka. Des-Es-B přesahuje do horní osnovy. — Takt 41, levá ruka, první čtvrt psána v rukopise na horní osnově. — Takt 47—48 a polovina 49: psána o oktávu níže a povýšena oktávovou čarou.

c) *Ve třetí skladbě*: Od 101 do 110, od 275 do 284 taktu v rukopise psány noty hlavičkami nad spojovací čáru. — Takt 139 a 151, pravá ruka, druhá čtvrt: nota C na basové osnově. — Takt 146, 160, 191: v první čtvrti psány noty hlavičkami dolů. — Takt 180, levá ruka, druhá čtvrt: Prvá osmina hlavičkou dolů, druhá nahoru. Totéž ve 182. taktu v první čtvrti levé ruky a v taktech 187—188. — Takt 183, nota Es v basu psána hlavičkou dolů. — Takty 184, 185, 192: levá ruka, první čtvrt, v rukopise pouze $\downarrow$ — Takt 102—105 levá ruka: noty psány vesměs hlavičkami dolů. — Takt 217—219, 208 levá ruka, 204—206 pravá ruka, 202—203, 263—264, obě ruce ./.

3. *Vydavatelské úpravy textu.*

a) *První skladba*. Takt 12, levá ruka, poslední doba: v rukopise spojovací oblouček vychází od noty F v basu a vede do příštího taktu mezi noty F a G. Analogicky ostatním místům je oblouček v tisku proveden jako spojka vsunuté fráze. — Takt 21 rukopisu označen pouze ./.. — Takt 23 pravá ruka, druhý akord: v rukopise u Fis znovu křížek. Za tímto taktem, který je poslední na řádku, chybí v rukopise taktová čára. — Takt 25: frazovací oblouček mezi poslední dvojicí not chybí v rukopise, je přidán podle analogických míst. — Takt 30, levá ruka, druhá polovice a takt následující: v rukopise chybějí obloučky u rytmické figury oktávové. — Takt 35—37, v levé ruce vesměs chybějí obloučky. — Takt 36 a 44, levá ruka: v rukopise chybí odrážka před notou C. — Takt 38: v rukopise chybějí pausy kromě osmičkové ve třetí době. — Takt 38—39 psán o oktávu níže s povýšující oktávovou čarou. — Takt 39—41, levá ruka: v rukopise chybějí čtvrtové pausy v basu. — Takt 44—45, levá ruka: chybějí obloučky. — Takt 45, pravá ruka: na poslední dobu chybí v rukopise čtvrtová pauza pro střední hlas. — Takt 46—53: v rukopise chybějí v levé ruce pausy v basu. — Takt 53, pravá ruka, druhá polovina taktu: chybí číslice 3 u triol.

b) *Druhá skladba*: Takt 29, pravá ruka: v rukopise chybí pauza na druhou čtvrt. Totéž v 30. taktu na první čtvrt. — Takt 43, levá ruka, poslední osmina: v rukopise chybí pauza, rovněž v pravé ruce ve středním hlase u třetí osminy. — Takt 44 a 47: chybějí pausy na druhou a čtvrtou osminu v basu. — Takt 50, pravá ruka, poslední akord, levá ruka,

předposlední akord: v rukopise chybí odrážka před notou G.

c) *Třetí skladba*. Takt 32, levá ruka: v rukopise psáno zkráceně půlovými notami. Totéž v taktu 118, 119, 144, 156, 305. — V taktech 15, 35, 36, 39, 40, 43, 44, 231, 232, 235, je tenuto označeno obdélníčkem, což pravděpodobně má být zvláštním zdůrazněním tohoto přednesového znamení. — Takt 94, levá ruka: oblouček z předchozího taktu

se vztahuje pouze k první notě. Upraveno podle analogických míst. — Takt 116: poslední noty nemají spojovací oblouček. — Takt 133, v rukopise je trylek označen jen na počátku taktu. — Takt 199, levá ruka: v posledním akordu chybí odrážka před G. — Takt 234, pravá ruka: v rukopise křížek u Gis. — Takt 286—289, 291, 301—302, v rukopise chybějí obloučky mezi oběma posledními akordy.

Druhé vydání tohoto svazku, k němuž dochází za necelé dva měsíce po vydání prvém, opravuje několik nedopatření, která při tisku prvního vydání byla přehlédnuta. V notové části jsou tyto opravy: Str. 21: přidáno v posledním taktu označení *repetice* podle rukopisu. — Str. 23, takt 38, třetí doba pravá ruka: přidána chybějící tečka k notě d. — Str. 32: poslední takt, poslední čtvrt, levá ruka: přidána chybějící tečka k notě H. — Str. 33, třetí takt, poslední čtvrt, levá ruka: přidána podle rukopisu nota H s tečkou. — Str. 38, takt 45: přidána odrážka před první notu levé ruky, odstraněna odrážka u čtvrté noty pravé ruky. — Str. 39, takt 63, pravá ruka: k oktávě na čtvrtou osmičku přidány odrážky v závorkách. V rukopise nejsou, ač zřejmě je tu myšlena nota e, nikoliv eis, jak by vyplývalo podle předchozího taktu. — Str. 43, takt 15, pravá ruka: podle rukopisu oblouček od předrážkové noty fis se vztahuje k předposlední osmičce d, nikoliv k hlasu střednímu. — Str. 43, takt 18, levá ruka: cis v poslední čtvrti má podle rukopisu hodnotu čtvrtovou. — Str. 48, takt 23, pravá ruka, první osmina: přidána posuvka *b* v závorce, neboť akord má vyznít *ges / as / es*. V rkp. i v tisku v tomto případě Smetana zapomněl posuvku připsat. —

Str. 48, takt 28, pravá ruka, str. 50, takt 70, pravá ruka, takt 72, levá ruka, vždy druhá čtvrt: před noty *his* přidána odrážka v závorkách. Totéž na str. 53, takt 120, pravá ruka u noty *eis*. — Str. 53, takt 131, levá ruka, druhá triola: přidána odrážka v závorkách. — Str. 57, takt 73, pravá ruka: nad poslední notu přidán podle rukopisu stříškový akcent. — Str. 58, takt 95, levá ruka, první čtvrt: opraven zřejmě chybný zápis Smetanův i první tisk. Místo not *f / g / a / h*, je psáno správně *f / gis / a / h*, s přidáním posuvky *#* v závorce a odstraněním odrážky před notou *h*. — Str. 72, takt 34, levá ruka: na třetí notu přidán podle rkp. akcent *>*. — Str. 85, takt 32, přidána čtvrtá pauza v závorce v sopránovém hlasu. — Str. 93, takt 199, přidána v rkp. chybějící odrážka u noty *g* v pravé ruce. V části textové je opraveno několik omylů a přehlédnutí korekturových. Dále jsou opraveny některé vazby jazykové. Termíny odborné jsou nahrazeny významy přesnějšími v těchto případech: str. 10: *paralelní* = *stejnomyenný*; str. 104 a 109: *předrážka* = *posuvka*; str. 110: *pentola* = *kvintola*. Tam, kde v prvním vydání byla zmínka o notové lince nebo řádku, je nyní důsledně psáno „osnova“.

Mírko Očadlík

O B S A H

<i>Smetanovy první cykly klavírních skladeb</i>	7
---	---

Bagately a impromptus (1844)

<i>I. Nevinnost</i>	21
<i>II. Sklíčenost</i>	22
<i>III. Idyla</i>	24
<i>IV. Touha</i>	26
<i>V. Radost</i>	28
<i>VI. Pohádka</i>	30
<i>VII. Láska</i>	34
<i>VIII. Nesvár</i>	36

Šest charakteristických skladeb op. 1. (1848)

<i>I. V lese</i>	43
<i>II. Vznikající vášeň</i>	47
<i>III. Pastýřka</i>	55
<i>IV. Touha</i>	61
<i>V. Válečník</i>	65
<i>VI. Zoufalství</i>	71

Svatební scény (1849)

<i>I. Svatební průvod</i>	81
<i>II. Ženich a nevěsta</i>	85
<i>III. Svatební veselí. Tanec</i>	87

<i>Dodatek</i>	97
----------------	----

<i>Vydavatelská zpráva</i>	101
----------------------------	-----

<i>Faksimile rukopisu Bagatel a impromptus za str.</i>	8
--	---

<i>Kresby Fr. Kolára k Svatebním scénám</i>	13
---	----

KLAVÍRNÍ DÍLO BEDŘICHA SMETANY

Svazek 1.

PRVNÍ CYKLY

Redigovali Václav Holzknecht, Mirko Očadlík a Karel Šolc. Vydala Společnost Bedřicha Smetany spolu s nakladatelstvím Melantrich v jubilejním roce Smetanově 1944. Noty ryl Antonín Nademlejnský. Návrh obálky a úprava František Muzika. Za dohledu Jaroslava Šilferta vytiskl Melantrich v Praze. Druhé vydání. Cena brož. 100 K.